

Załącznik nr 1

Procedura interwencji

Zadania szkoły w zakresie udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu:

1. Zauważenie sygnałów krzywdzenia i zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi osobami działającymi w szkolnym systemie pomocy.
2. Podjęcie współpracy z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia dziecka i rozwiązywania jego problemów.
3. W uzasadnionych przypadkach podjęcie działań prawnych (zawiadomienie sądu rodzinnego, policji lub prokuratury). Zarówno regulacje prawa karnego, jak i cywilnego wskazują na obowiązek zawiadomienia odpowiednich służb o krzywdzie dziecka. Ten obowiązek spoczywa na osobach stykających się z dziećmi, np. nauczycielach, pedagogach. Jeżeli nawet nie ma pewności czy niepokojąca sytuacja dziecka ma znamiona przestępstwa, ale widzimy, że dziecko jest krzywdzone trzeba mu pomóc, składając do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną dziecka. Jeżeli sąd uzna, że w istocie dana sytuacja wymaga rozpatrzenia, uczyni to z urzędu.
4. Objęcie dziecka konieczną pomocą na terenie szkoły w realizowaniu przez nie zadań szkolnych i budowaniu pozytywnych relacji z dorosłymi i rówieśnikami.

Procedura interwencyjna w szkole:

1. Każda niepokojąca sytuacja związana z dzieckiem objawiająca się zmianą dotychczasowego zachowania, niechęci do realizacji obowiązków szkolnych, agresji wobec rówieśników i dorosłych, izolowanie się, itp. jest sygnałem dla pracowników szkoły do podjęcia działań.
2. Zadania nauczycieli i innych pracowników sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka:
 - 1) Zapobieganie powstawaniu problemów poprzez kształtowanie oraz rozwijanie postaw i umiejętności pomocnych w budowaniu zdrowych, opartych na szacunku relacji (np. edukacja prospołeczna, modelowanie postaw i zachowań) oraz udzielanie pomocy (porad, informacji) dzieciom nawet z niewielkimi trudnościami.
 - 2) Wczesna identyfikacja czynników ryzyka przemocy (tj. sytuacji, stanów sprzyjających krzywdzeniu) oraz reagowanie by je eliminować, rozwiązać

problem, a poprzez to zminimalizować prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia. Głównym celem tej strategii jest zwrócenie szczególnej uwagi na tych, którzy najbardziej potrzebują pomocy zanim dojdzie do wystąpienia poważnych aktów przemocy.

3. Szkoła udzielając pomocy dziecku doznającemu przemocy powinna kierować się następującymi zasadami:
 - 1) Nadzór nad prowadzeniem przypadku dziecka krzywdzonego sprawuje dyrektor szkoły udzielając wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w pomoc.
 - 2) Koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog szkolny. W sytuacji prowadzenia dużej liczby przypadków lub ich złożoności i wielu działań, dyrektor zadanie koordynacji kolejnych powierza innej osobie, przy czym nadal pozostają one w ogólnym rejestrze prowadzonym przez pedagoga.
 - 3) Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy oraz przekazać informację o zaobserwowanym zdarzeniu pedagogowi szkolnemu lub wychowawcy opisując w notatce wygląd, stan, dolegliwości oraz zachowanie dziecka, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
 - 4) Podstawą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu jest podmiotowy kontakt (w tym nie zmuszanie go do potwierdzenia naszych podejrzeń) oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa, najlepiej we współpracy z rodzicami lub, jeśli nie jest to możliwe – poprzez interwencję prawną oraz działania instytucjonalne.
 - 5) Zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez szkołę jest współpraca zespołowa oraz interdyscyplinarna.
 - 6) Podejmowane działania powinny opierać się na diagnozie dziecka i jego sytuacji (opartej na informacjach od pracujących z nim nauczycieli, personelu niepedagogicznego, ewentualnie na innych dostępnych danych, np. pochodzących od specjalistów poradni, z zespołu interdyscyplinarnego, rozmowy z rodzicami), powinny być monitorowane i prowadzone do czasu uzyskania poprawy sytuacji dziecka.
4. W przypadku uzyskania informacji, że dziecko małoletnie jest ofiarą przemocy pedagog szkolny wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych i przekazuje im

uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz dzieckiem, w obecności wychowawcy.

5. Nawet, jeżeli nie uda się odkryć przyczyn problemów dziecka i ujawnić, że jest krzywdzone, warto porozmawiać z rodzicem o tym czego potrzebuje dziecko i jak można mu pomóc. Psycholog/pedagog pomoże wyjaśnić skąd się biorą jego trudności i jak możemy mu pomóc.
6. Jeżeli rodzic ujawnił nam swoje problemy, które wiążą się z sytuacją krzywdzenia dziecka, warto także jemu zaproponować skorzystanie z pomocy specjalistycznej. Powinniśmy przedstawić mu konkretne, sprawdzone informacje, dając ulotkę z ofertą poradni czy ośrodka terapeutycznego. Ważne, żeby pokazać rodzicowi, że jego zachowania krzywdzą dziecko i konieczna jest zmiana. Warto zaoferować pomoc, ponieważ najczęściej u podłoża dysfunkcyjnych zachowań rodziców leżą problemy, których nie są w stanie samodzielnie rozwiązać. Wymagają one diagnozy dokonanej przez specjalistę, a często także terapii. Zadaniem osoby konfrontującej nie jest postawienie diagnozy, tylko nazwanie problemów i skierowanie do miejsca pomocy.
7. Jeżeli mamy dowody świadczące o krzywdzeniu dziecka przez rodzica w rozmowie z nim stosujemy strategię polegającą na bezpośredniej konfrontacji rodzica z faktami świadczącymi o krzywdzeniu dziecka, jakie udało nam się zebrać, a także ze skutkami formalno-prawnymi jego krzywdzących zachowań. Taką strategię stosujemy kiedy: zebrane przez nas fakty świadczą o zagrożeniu bezpieczeństwa dziecka, co zobowiązuje nas do szybkiego i zdecydowanego działania w celu jego ochrony, a także podjęte wcześniej próby współpracy z rodzicem nie przyniosły pożądaných efektów, a sytuacja dziecka nadal jest niepokojąca lub nawet pogarsza się.
8. Pedagog szkolny powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku, który uwzględniałby przede wszystkim sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opis wsparcia jakie szkoła może zaoferować dziecku a także:
 - 1) sporządzić informację o specjalistycznych placówkach pomocy dziecku jeżeli istnieje taka potrzeba;
 - 2) ustalić z rodzicami plan pomocy dziecku, poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy wobec dziecka, zobowiązanie do skonsultowania

- dziecka i rodziny z odpowiednimi profesjonalistami oraz ustalić harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec dziecka;
- 3) poinformować rodziców o konsekwencjach prawnych przemocy wobec dziecka i obowiązkach szkoły zgłaszania do Prokuratury i Sądu Rodzinnego i Nieletnich przemocy wobec małoletniego.
9. Jeżeli krzywdzenie przybiera poważne formy i zamierzamy zgłosić sprawę do innej instytucji (sąd, policja, prokuratura itp.)- warto poinformować o tym rodzica. Podjęcie działań bez wiedzy rodzica jest ryzykowne, ponieważ uniemożliwia współpracę. Jeżeli rodzic zadeklaruje gotowość zmiany i/lub skorzystania z pomocy, warto zawrzeć z nim kontrakt- konkretnie ustalić co zostanie zrobione, kto to zrobi i do kiedy. Należy umówić się na następne spotkanie w celu sprawdzenia realizacji kontraktu. Jeżeli rodzic nie przyjdzie na spotkanie i/lub nie wywiąże się z umowy, a sygnały krzywdzenia dziecka nadal się pojawiają, trzeba dążyć do rozwiązania problemów. Jest to wskazanie do nawiązania kontaktu z innymi instytucjami zajmującymi się daną rodziną i podjęcia wspólnej interwencji.
10. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę lub w sytuacji poważnego zagrożenia bezpieczeństwa dziecka dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury lub wnioskuje o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Równolegle inicjuje interwencję w środowisku ucznia wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty”.

Załącznik nr 2

RODO

1. Administratorem jest Zespół Placówek Oświatowych w Kołbaskowie nr 57.
2. Inspektorem Ochrony Danych Osobowych jest Pani Izabela Pisaruk – Dyrektor szkoły, nr tel. 690 510 733
3. Dane osobowe przetwarzane są w trybie art. 6 ust. 1 lit. c i art. 9 ust. 2. lit. g RODO w związku z ustawą Prawo Oświatowe i ustawą o Systemie Informacji Oświatowej.
4. Dane osobowe są przetwarzane w celu przyjęcia dziecka do szkoły. W przypadku przyjęcia dziecka do szkoły, dane osobowe przetwarzane są w celu realizacji

dydaktyczno – wychowawczo - opiekuńczej działalności szkoły na podstawie przepisów prawa oświatowego.

5. Dane osobowe są przetwarzane w formie papierowej i elektronicznej.
6. Dane osobowe mogą być udostępniane odbiorcom danych w rozumieniu art. 4 pkt 9 RODO, tj. odbiorcom na podstawie podpisanych umów o przetwarzaniu danych osobowych w imieniu administratora: zapewniającym obsługę informatyczną. Odbiorcami nie są organy publiczne, które mogą otrzymywać dane osobowe w ramach postępowania zgodnie z prawem (np. Policja, Prokuratura, Sąd).
7. Dane osobowe są przechowywane przez okres określony przepisami ustawy Prawo Oświatowe oraz przepisami prawa o archiwizacji.
8. Dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanym procesom podejmowania decyzji przez Administratora, w tym profilowaniu.
9. Dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowej.
10. Każdej osobie, której dane dotyczą przysługuje prawo do żądania dostępu do danych osobowych dotyczących jej osoby, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania oraz wniesienia sprzeciwu.
11. Każda osoba, której dane dotyczą ma prawo wnieść skargę do organu nadzorczego w zgodności z art. 77 RODO.

Załącznik nr 3

Zasady ochrony wizerunku dziecka

Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

1. Pracownikom szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na jej terenie bez pisemnej zgody opiekuna prawnego dziecka.
2. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

4. Pisemna zgoda rodzica jest uzyskiwana jednorazowo. Może zostać cofnięta.
5. Pisemna zgoda powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na konkretnej stronie internetowej w celach promocyjnych).

Załącznik nr 4

Zasady bezpiecznych relacji nauczyciel– uczeń

Szkoła to miejsce, w którym dzieci i młodzież spędzają większość swojego dnia. Relacje nawiązywane z pozytywnym dorosłym, którym w tym przypadku jest nauczyciel pozwalają uczniom wzrastać w atmosferze bezpieczeństwa i akceptacji.

Właściwa relacja nauczyciel-uczeń:

1. zapewnia dzieciom swobodę rozwoju, a nauczycielom umożliwia udzielanie konstruktywnych informacji zwrotnych;
2. wpływa na budowanie tożsamości młodych osób oraz rozwój kompetencji społecznych;
3. stanowi podstawę efektywnej nauki – uczniowie będący w przyjaznej relacji z nauczycielami chętniej podejmują inicjatywę oraz uczą się bardziej skutecznie;
4. uczy respektowania zasad na podstawie wzajemnego szacunku;
5. pozytywnie wpływa na motywację uczniów do podejmowania zadań szkolnych;
6. daje nauczycielowi możliwość wywierania większego wpływu wychowawczego, łatwiej jest mu nawiązać kontakt i dotrzeć do podopiecznych, z którymi pozostaje w relacji.

Szkoła stara się wpływać na rozwój lub zatrudniać takich nauczycieli, którzy:

1. wykazują się wysokim ale adekwatnym poczuciem własnej wartości, pozwalającej na budowanie pozytywnej relacji opartej na szacunku i empatii. Silne poczucie własnej wartości to przekonanie o wysokiej kompetencyjności, zaufanie do samego siebie, a co za tym idzie poczucie bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych;
2. są przekonani o swojej sprawczości, w sposób spokojny i stanowczy wyrażają swoje zdanie, nie stosują krzyku, kar czy odnoszenia się do wyższej instancji;

3. zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa i dobrze radzą sobie w trudnych sytuacjach, tym samym uczniowie lubią przebywać w ich towarzystwie;
4. są świadomi swojej roli, pozycji i odpowiedzialności. Szanują siebie, dzięki temu też wiedzą, jak ważny jest szacunek dla drugiego człowieka;
5. traktują uczniów jak partnerów równie ważnych jak inny nauczyciel, dyrektor czy rodzic. W każdej, nawet niezbyt komfortowej czy łatwej sytuacji pochylają się nad nimi, słuchają ich uważnie i biorą jego zdanie pod uwagę, dostrzegając różnorodność;
6. wierzą w możliwości uczniów, podkreślają indywidualność i jeśli porównują to tylko osiągnięcia danego ucznia z jego możliwościami, nigdy z innymi osobami;
7. doskonalą swoje umiejętności w celu rozwoju własnych kompetencji.

Sposoby nawiązywania dobrej relacji z uczniami/dziećmi

Chcąc zbudować pozytywny kontakt i zyskać sympatię oraz zaufanie uczniów nauczyciel musi pamiętać o kilku ważnych kwestiach:

1. *Starać się nawiązać kontakt z każdym uczniem/dzieckiem już w momencie przekroczenia progu klasy!*

Pozytywne pierwsze wrażenie to fundament ułatwiający budowanie każdej relacji. Zapytaj ucznia/dziecko o to jak się czuje, pochwal jego nowy plecak czy po prostu obdaruj uśmiechem. Być może będziesz jedyną osobą, która wykazała dziś zainteresowanie osobą danego dziecka i tym samym wzmocnisz jego potrzebę bezpieczeństwa i przynależności.

2. *Jeśli nauczyciel zauważy coś niepokojącego w zachowaniu ucznia/dziecka pyta jego o to!*

Może wydawać się Tobie, że Twój podopieczny jest smutny czy zmartwiony. Pytając ucznia/dziecko w delikatny sposób, czy wszystko u niego w porządku sprawiasz, że zostaje zauważony. Zainteresowanie pomaga zbudować dobrą relację z dziećmi/uczniemi.

3. *Pamiętać o emocjach!*

Niezwykle istotne w budowaniu dobrych relacji w edukacji jest uwzględnianie emocji każdego z dzieci/uczniów. Sprawy, które mogą wydawać się nam dorosłym błahe, są w różny sposób odbierane przez dzieci i młodzież. Ważne, aby nie bagatelizować ich problemów i z dużą dozą empatii starać się ich wysłuchać i wesprzeć.

4. *Słuchać aktywnie!*

W ten sposób pokażesz dziecku/uczniowi, że jesteś uważny na jego potrzeby i problemy. Aktywne słuchanie, oparte na informacjach zwrotnych, podsuwa naszym podopiecznym nowe rozwiązania sytuacji, rozładowuje napięcie oraz buduje atmosferę bezpieczeństwa i zaufania.

5. *Współpracować z dziećmi/uczniami!*

Wspólne działania, angażujące zarówno nauczycieli jak i dzieci/uczniów, to świetna okazja do budowania relacji. Tego typu aktywności dają stronom możliwość wzajemnego poznania i skrócenia dystansu. Można na przykład odwrócić role, tzn. pozwolić, żeby to dziecko/uczeń czegoś nas nauczył – jakiego koloru użyć, jak pobrać muzykę na telefon czy odtworzyć film na rzutniku. Taka zmiana pozwoli dziecku/uczniom poczuć się kompetentnymi i rozluźni atmosferę w oddziale/klasie.

6. *Zwracać uwagę na osobowość dziecka!*

Nie każde dziecko z łatwością będzie nawiązywało kontakty. Dzieci różnią się charakterem, dlatego warto wspierać te, które są trochę bardziej nieśmiałe i skryte. Pomoc w zjednywaniu sobie rówieśników wzmocni u dziecka pewność siebie, co sprawi, że nie poczuje się odizolowane od reszty dzieci/uczniów.

7. *Uczyć, aby nie oceniać innych po wyglądzie!*

To, jaką człowiek ma urodę czy sposób, w jaki się ubiera, nie jest najważniejsze. Dlatego wspieraj u dziecka empatię i uważność. Każdy z nas jest unikalny i posiada pozytywne cechy, które trzeba odkryć. Podkreślaj, że nie należy wykluczać innych ze względu na ich pochodzenie, wiek, chorobę czy niepełnosprawność.

8. *Tłumaczyć, dlaczego niektóre komentarze mogą zranić drugą osobę!*

Żarty nierzadko mogą być dla kogoś źródłem przykrości i prowadzić do zaburzeń psychicznych. Każdy uczeń/dziecko powinno wiedzieć, że nikt nie ma prawa go przezywać – bez względu na powód.

9. *Uświadamiać, czym są akty przemocy!*

Mogą one przybierać różne formy – zarówno fizyczne, tj. bicie, szarpanie, popychanie, jak i psychiczne – wyśmiewanie, wykluczanie z grupy, obrażanie. Wszystkie przejawy agresji są niedopuszczalne, dlatego każde dziecko powinno wiedzieć, że tego typu zdarzenia należy zgłaszać osobie dorosłej – rodzicowi czy nauczycielowi.

10. **Zadbać o to, aby dziecko wiedziało, że nikt nie może żądać od niego pieniędzy!**

Dotyczy to również innych wartościowych rzeczy. Wyjaśnij, że można się dzielić różnymi przedmiotami, np. przyborami szkolnymi, jednak żadne dziecko nie powinno się czuć zobowiązane do oddania swojej własności. Zwłaszcza wtedy, gdy zdarzeniu towarzyszy agresja fizyczna czy psychiczna. Aby uniknąć tego typu sytuacji, warto kontrolować to, co dziecko zabiera ze sobą do szkoły i powstrzymywać chęci chwalenia się drogimi rzeczami.

11. **Wyjaśnić dziecku, że w sytuacji zagrożenia zawsze może zwrócić się do opiekuna lub nauczyciela!**

To właśnie rodzic lub nauczyciel ma za zadanie zbudować wokół siebie poczucie zaufania, komfortu, dyskrecji oraz życzliwości, aby dziecko nie bało się przyjąć z żadnym problemem. Dzięki temu szkoła będzie kojarzyła się mu z bezpiecznym miejscem.

Załącznik nr 5

Zasady dostępu dzieci do Internetu

Zasady dostępu dzieci do Internetu:

1. Szkoła zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, podejmuje działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:
 - 1) pod nadzorem pracownika na zajęciach informatyki.
3. Nauczyciel ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu i czuwania nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
4. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
5. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły zainstalowane i aktualizowane:
 - 1) oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - 2) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
 - 3) oprogramowanie antywirusowe,

Polityka ochrony małoletnich

- 4) oprogramowanie antyspamowe,
- 5) firewall.
6. Oprogramowania są aktualizowane przez wyznaczonego pracownika szkoły przynajmniej raz w miesiącu.
7. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
8. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
9. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik instytucji przekazuje pedagogowi/psychologowi/dyrektorowi szkoły.
10. Pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
11. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone podejmuje działania opisane w Polityce ochrony małoletnich – zasady interwencji.